

Διαμάχη για την ιθαγένεια και την ιδεολογική ηγεμονία

Η αφετηρία μας

Νομίζω ότι θα συμφωνήσουμε στην πρώτη εκτίμηση ότι –φαινομενικά τουλάχιστον– το ζήτημα της ιθαγένειας (όπως εκφράζεται, για παράδειγμα, δημόσια γύρω από το νέο νομοσχέδιο) «διχάζει» την ελληνική κοινωνία. Ωστόσο, πριν θέσουμε το απλό ερώτημα για το «γιατί» και το «πώς», αξίζει να προφυλαχτούμε. Αξίζει αφενός να μην (παρο)συρθούμε από την ανάγκη μας για δημοσιότητα και απήχηση, αφετέρου να μην ενδώσουμε στις υποσχέσεις της πασαρέλας στην αυλή της εξουσίας, να μην ενδώσουμε και στις Σειρήνες των ΜΜΕ που τριγυρίζουν σ' αυτές τις αυλές.

Πριν λοιπόν συμβάλουμε και εμείς αυθόρμητα και τυφλά σε μια συζήτηση με προκαθορισμένους όρους και επιβαλλόμενα διλήμματα, καλά θα κάνουμε να εκτιμήσουμε πρώτα τη σημασία των θεμάτων τα οποία συζητάμε, τους όρους και τις έννοιες αυτής της συζήτησης. Για να το κάνουμε αυτό, χρειάζεται να εξετάσουμε πρώτα πρώτα τίνος μάχη είναι αυτή η «μάχη της ιθαγένειας», και *ποιο πράγμα ακριβώς* αποτελεί το διακύβευμα της μάχης αυτής, καθώς να εξετάσουμε και για *ποιον* ακριβώς αποτελεί διακύβευμα αυτή η μάχη!

Έτσι θα μπορέσουμε ίσως να αποφύγουμε την τυφλή –και συνάμα αντιπαγωγική ως προς τις δικές μας πολιτικές αξίες– συμμετοχή σε μια πολύκροτη διαμάχη υπέρ ή κατά του έθνους και της αλλοίωσής του, υπέρ ή κατά των μεταναστών και προσφύγων, ή άλλα τέτοια κίβδηλα διλήμματα.

Από την οπτική της «κοινωνικής προόδου» το θέμα της απόδοσης ιθαγένειας σε παιδιά μεταναστών αποτελεί σημαντικό ζήτημα για την ελληνική κοινωνία στον βαθμό που η πράξη αυτή συνιστά μια εκσυγχρονιστική τομή σε έναν «αναχρονισμό» που περιμένει χρόνια τον «εξορθολογισμό» του. Πρόκειται για έναν εκσυγ-

1. Ο Αθανάσιος Μαρβάκης είναι Αναπληρωτής Καθηγητής του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης.

χρονισμό χωρίς κανένα ιδιαίτερο οικονομικό κόστος. Ένα διακύβευμα συνίσταται, συνεπώς, στον εξορθολογισμό του (ελληνικού) κράτους, ως δείγμα του αστικού εκσυγχρονισμού του. Ο εκσυγχρονισμός αυτός έχει ως συγκεκριμένο πεδίο έκφρασης τη σύγκρουση μεταξύ διαφορετικών τρόπων πολιτικής, δηλαδή κρατικής διαχείρισης του εκάστοτε πληθυσμού μιας επικράτειας.

Η α-πραξία συνιστά πράξη ή γιατί είναι «θεμιτός» αυτός ο εκσυγχρονισμός;

Η α-πραξία, δηλαδή η συνέχιση του «αναχρονισμού» δεν σηματοδοτεί καθόλου μια παθητικότητα του κράτους, η οποία ως τέτοια μπορεί και πρέπει να κατακριθεί. Αντιθέτως, η ίδια η α-πραξία συνιστά μια καθ' όλα δημιουργική δραστηριότητα, δεδομένου ότι το ελληνικό κράτος ευφάνταστα παράγει πολύ συγκεκριμένες πρακτικές, εισάγει ενεργά διακρίσεις και διαφοροποιήσεις με τις οποίες παρεμβαίνει «αθέμιτα» και «διαστρεβλώνει» τον κοινωνικό ανταγωνισμό στην ελληνική κοινωνία – εις βάρος ταξικά συγκεκριμένων κομματιών του πληθυσμού της επικράτειας.

Στο παράδειγμα των νέων/μεταναστών μπορούμε να δούμε: Η ίδια η παθητικότητα, η μέχρι τώρα α-πραξία του ελληνικού κράτους, συγκροτεί ως τέτοια ένα ισχυρό στοιχείο αθέμιτης διάκρισης στο πλαίσιο του (ταξικού) ανταγωνισμού. Η διάκριση αυτή πραγματοποιείται με εργαλείο την *απονομιμοποίηση*. Το δικαίωμα πρόσβασης στα κοινωνικά αγαθά που παράγονται στην Ελλάδα απονομιμοποιείται για συγκεκριμένα κομμάτια της νεολαίας της Ελλάδας.

Το ελληνικό κράτος είναι εκείνο το οποίο φορτώνει *αναγκαστικά* τους νέους/μετανάστες με την εθνική ταυτότητα των γονιών τους. Με αυτή τη διοικητική πράξη δεν μετατρέπει τους νέους/μετανάστες σε κομμάτι της νεολαίας της Ελλάδας, αλλά σε εκπρόσωπους, σε υπο-κείμενα (στην κυριολεξία) μιας ξένης χώρας και στη συνέχεια τους αντιμετωπίζει ακριβώς ως τέτοια. Η επιφόρτιση αυτή, ο περιορισμός δηλαδή των νέων/μεταναστών στην εθνικότητα των γονιών τους, στοχεύει και υλοποιεί την απονομιμοποίηση του δικαιώματός τους στο κοινωνικό αγαθό «νεότητα» στην Ελλάδα. Η ελληνική πολιτεία και η διοίκησή της είναι εκείνες που με *ειδικές νομοθετικές και διοικητικές πράξεις* παράγουν τις ειδικές κοινωνικές ομάδες. Οι ειδικές αυτές ομάδες στη συνέχεια συνιστούν και καθίστανται διαχειρίσιμες ως ομάδες-στόχοι ειδικών πολιτικών ή αποτελούν απλώς «βορά» για διάφορες φαντασιώσεις συμμετοχής στην εξουσία – όπως αυτό διαφαίνεται και στη διαμάχη για την ιθαγένεια.

Η α-πραξία ως προς αυτόν τον εκσυγχρονισμό αποτελεί λοιπόν συνειδητή ταξική παρέμβαση ενάντια στους μετανάστες και τις οικογένειές τους! Συνεπώς, η άρση του «αναχρονισμού», η «επανόρθωση» των διαστρεβλώσεων, προϋποθέτει την άρση των *επιπρόσθετων* εμποδίων, προκειμένου να μπορούν να συμμετέχουν

οι μετανάστες και οι οικογένειές τους με παρόμοιους ταξικούς όρους στην ελληνική κοινωνία.

Εκσυγχρονισμός και ελληνικότητα;

Ένα επόμενο ερώτημα που έχουμε να θέσουμε στο σημείο αυτό είναι: Γιατί ο εκσυγχρονισμός δεν αφορά τα φαινόμενα που «παίζουν» και «παίζονται» στη διαμάχη αυτή, γιατί δεν αφορά δηλαδή την ελληνικότητα, το έθνος, και άλλες «ουσίες»;

Στην απάντηση εδώ μας βοηθάει να δούμε τα πράγματα από τη σκοπιά ενός (εκάστοτε) υποκειμένου: Από τη σκοπιά του καθένα μας, τόσο οι γονείς μου (ius sanguinis) όσο και ο τόπος γέννησής μου (ius solis) αποτελούν «τυχαίο», «αυθαίρετο» γεγονός, είναι δηλαδή ένα γεγονός «εκτός ελέγχου» μου. Ουσιαστικά, σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να επιλέξουμε πού θα γεννηθούμε και ποιοι γονείς θα μας γεννήσουν –όσο και να το θέλουμε αυτό– *μετά* τη γέννησή μας.

Συνεπώς, η σύγκρουση για το ποιο από τα δύο τυχαία και ανεξέλεγκτα αυτά γεγονότα είναι πιο «καλό», πιο «σωστό», στηρίζει και στηρίζεται στις ίδιες ουσιοκρατικές ή μεταφυσικές παραδοχές στις οποίες θεμελιώνονται οι προσπάθειες να νομιμοποιηθούν οι όποιες διακρίσεις αναφορικά με τα δικαιώματα του πληθυσμού μιας επικράτειας σε μια συγκεκριμένη ιστορική στιγμή. Δηλαδή, το ερώτημα αν κανείς (δεν) γεννιέται Έλληνας ή (δεν) γίνεται Έλληνας προσομοιάζει απόλυτα με την απάντηση στο ερώτημα αν η κότα *γεννάει* το αυγό ή αν το αυγό *γίνεται* κότα. Όποιος απαντήσει στο ερώτημα με τις κότες σωστά, θα απαντήσει σωστά και στο ερώτημα με την ελληνικότητα. Και εδώ ας μην ξεχνάμε: τρίτη λύση δεν υπάρχει – αν και βέβαια έχουν γίνει και πόλεμοι για τα αυγά και τις κότες!

Μπορούμε να συμπεράνουμε λοιπόν ότι το ζήτημα της ιθαγένειας έχει ουσιαστικά μόνο λίγο να κάνει με το αν «Έλληνας γίνεσαι» ή «Έλληνας γεννιέσαι»!

Στις κοινωνίες που ζούμε έχει όμως οπωσδήποτε να κάνει με την *πρόσβαση* στο κοινωνικό-υλικό αγαθό που ονομάζεται «ιθαγένεια», έχει να κάνει με τον *περιορισμό* ή με τη *διεύρυνση* της ασφάλειας και της αλληλεγγύης, έχει να κάνει με την απόδοση ευκαιριών συμμετοχής στον κοινωνικό ανταγωνισμό επί ίσους όρους. Η διεύρυνση της πρόσβασης στο κοινωνικό αγαθό «ιθαγένεια» διευρύνει ταυτόχρονα την ασφάλεια και την αλληλεγγύη σε περισσότερα κομμάτια του πληθυσμού, αντί να τις περιορίζει – χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε (από)νομιμοποίηση! Η «ιθαγένεια» δίνει δηλαδή πρωτίστως διαβατήριο για την είσοδο σε μια πολιτική κοινότητα και έτσι επεκτείνει τις δυνατότητες διεκδίκησης και συμμετοχής στον κοινωνικό ανταγωνισμό.

Γι' αυτό τον λόγο και μόνο είναι προοδευτική κάθε πολιτική που διευρύνει την πρόσβαση σ' αυτό το αγαθό!

Το διακύβευμα εδώ συνεπώς δεν είναι η ελληνικότητα, η αλλοίωση του έθνους και άλλα τέτοια, αλλά η συμμετοχή όλου του πληθυσμού *επί ίσοις όροις* στον ταξικό συμβιβασμό όπως αυτός έχει διαμορφωθεί στην ελληνική πολιτεία. Στον ταξικό συμβιβασμό αυτό συμπεριλαμβάνεται εν προκειμένω και η «ασφάλεια» που προσφέρει αυτός στην «εργασία» απέναντι στο «κεφάλαιο». Η «ασφάλεια», η εξασφάλιση αυτή περιορίζει τον ωμό ανταγωνισμό ανάμεσα σε ομάδες και επιβάλλει θεσμοθετημένους κανόνες για το κεφάλαιο. Μια «λεπτομέρεια» που στην εποχή της βαθιάς και συστημικής κρίσης που διανύουμε αποκτά πειθώ ακόμη και σε κομμάτια της «εξουσίας».

Και για να προλάβω πιθανές παρεξηγήσεις, το «επί ίσοις όροις» σημαίνει πολύ απλά και πολύ δύσκολα: να υφίστανται όλοι οι «από κάτω» παρόμοια και όχι μεγαλύτερη εκμετάλλευση από «εμάς», να υφίστανται όλοι οι «από κάτω» παρόμοια καταπίεση και καταστολή με «εμάς» και όχι μεγαλύτερη. Αυτού του είδους η ισότητα αποτελεί το μίνιμουμ και το μάξιμουμ σε μια αστικοδημοκρατική, καπιταλιστική κοινωνία. Μια ισότητα που χρήζει διεκδίκησης και διασφάλισης για σημαντικά κομμάτια του πληθυσμού της επικράτειας που ακούει στο όνομα «Ελλάδα».

Όταν θα έχουμε εξασφαλίσει και διασφαλίσει για όλους αυτό το μίνιμουμ/μάξιμουμ συμμετοχής στην αστική κοινωνία, στο αστικό κράτος «Ελλάδα», τότε θα μπορούμε να φαντασιωνόμαστε και να τσακωνόμαστε για το ποιος είναι πιο όμορφος ή ποιος είναι πιο Έλληνας. Κι αν δεν βγάλουμε άκρη μόνοι μας, μπορούμε βέβαια να ρωτήσουμε και κανέναν καθρέπτη να μας δώσει απάντηση!

Μέχρι τότε η όποια συμμετοχή στη διαμάχη για την ελληνικότητα κάποιου –είτε από τα δεξιά, είτε ως άρνηση– σημαίνει τη συμμετοχή μας ως ντόπιοι² σε μια συγκάλυψη. Συνιστά τη συμμετοχή μας στη συγκάλυψη του γεγονότος ότι θέλουμε ρητά ή άρρητα να κρατήσουμε την κοινωνική ασφάλεια και την αλληλεγγύη περιορισμένες – στους ημετέρους (όποιοι και να είναι αυτοί κάθε φορά). Οι όποιες πολιτικές διαφορές μεταξύ μας εδώ κινούνται ανάμεσα σε κάποιους από εμάς τους ντόπιους (στα δεξιά συνήθως) που το λένε αυτό ανοιχτά και σε κάποιους άλλους ντόπιους που δεν το λένε (ανοιχτά).

Και ειδικά για εμάς τους εκ προθέσεως μη δεξιούς ισχύει επιπλέον το εξής: Πριν φτάσουμε στο σημείο να επικαλούμαστε την ταξική αλληλεγγύη και να απαιτούμε τη συμπόρευση των νέων/μεταναστών στους «κοινούς αγώνες», πρέπει να λάβουμε υπόψη μας τις πολύ υλικές διαστάσεις της νομικής ανισότητας η οποία, αν μη τι άλλο, αποτρέπει τμήματα του πληθυσμού να συλλάβουν τον εαυτό τους ως τμήματα της ντόπιας εργατικής τάξης. Όσο δεν λαμβάνουμε αυτά τα εμπόδια επαρκώς υπόψη μας, εμπόδια για τα οποία εμείς ως «ντόπιοι» φέρουμε έμεγαλύτερο κομμάτι πολιτικής ευθύνης, μέχρι τότε δεν είμαστε απλά και μόνο πολιτικά ανεπαρκείς αλλά ταυτόχρονα και πολιτικά επικίνδυνοι. Και αυτό καθότι, στην καλύτερη περίπτωση, οι πολιτικές μας παρεμβάσεις συνιστούν/συγκροτούν έναν προστατευτικό πατερναλισμό, λειτουργούμε δηλαδή ως πολιτικοί νταβατζήδες. Στην άλλη, στη χει-

ρότερη περίπτωση, οι πολιτικές παρεμβάσεις μας συνιστούν μια χυδαία εργαλειοποίηση των ανθρώπων, με ρητή ή άρρητη αναφορά στην ικανοποίηση του επαναστατικού μας ζήλου – φυσικά και αναγκαστικά πάντα με φόντο κάποιους κοινωνικά πιο αδύναμους από εμάς.

Ιθαγένεια, ελληνικότητα και νέα Δεξιά

Μέχρι τώρα προσπάθησα να επιχειρηματολογήσω πώς και γιατί η πολύκροτη «μάχη της ιθαγένειας» που διχάζει την ελληνική κοινωνία δεν έχει να κάνει με το κατά πόσο κάποιος είναι υπέρ ή κατά του έθνους και της αλλοίωσης του, με το αν και κατά πόσο κάποιος είναι εθνικιστής ή αντιεθνικιστής, και άλλες τέτοιες διαγνωστικές βεβαιότητες.

Η προσπάθειά μου στη συνέχεια θα είναι να δείξω σύντομα ότι η (νέα) Δεξιά έχει λάβει τη συγκεκριμένη θέση της σ' αυτή τη «μάχη της ιθαγένειας» όχι (μόνο) λόγω του ιδιαίτερου, υπέρμετρου και αποκρουστικού εθνικισμού της. Οι (νέοι) δεξιοί δηλαδή δεν είναι πιο πατριώτες, πιο εθνικιστές, πιο φιλέλληνες από τους υπόλοιπους «ντόπιους» – κάτι που θα τους έκανε να αντιδρούνε στην απόδοση ιθαγένειας. Εν προκειμένω, *this is not the point!* Στην ουσία, η (νέα άκρα) Δεξιά προσπαθεί πρωτίστως και ουσιαστικά με τέτοιες πολιτικές θέσεις και πρωτοβουλίες να συγκροτηθεί η ίδια σε πολιτικό κίνημα – ένα ριζοσπαστικό μεν, καθ' όλα κομφορμιστικό κίνημα δε!

Η (νέα άκρα) Δεξιά –στη συγκεκριμένη ιστορική στιγμή ισορροπιών ισχύος!– δεν «πρωτοτυπεί» πολιτικά, δεν προσδοκά να ανατρέψει κάτι, δεν επαναστατεί σε τίποτε, αντιθέτως στοχεύει στην «κανονικότητά» της. Επιδιώκει δηλαδή την αποδοχή της ως κάτι «κανονικό» σε αυτήν τη νέα υπό διαμόρφωση κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό εκείνο που κάνει η (νέα άκρα) Δεξιά είναι να ενώνει ευρύτερα αποδεκτές θέσεις, οι οποίες (προ)ετοιμάζονται από καιρό και εκπροσωπούνται από ένα ευρύτερο πολιτικό φάσμα, και να τις συμπυκνώσει, να τις «συνθέσει» σε ένα πολιτικό πρόταγμα. Συνθηματικά: Η (νέα άκρα) Δεξιά –και στην Ελλάδα– δεν «σπέρνει» πολιτικά, αλλά προσπαθεί να «θερίσει» πολιτικά – όπου βρει!

Η (νέα άκρα) Δεξιά σε όλη την Ευρώπη –αλλά και στην Ελλάδα– δεν φημίζεται για την πλούσια θεματολογία και τις πρωτότυπες πολιτικές θέσεις και προτάσεις της. Ελλείπει λοιπόν θεμάτων και εχθρών, πειραματίζεται, αυτοσχεδιάζει, προσπαθεί σε όλη την Ευρώπη εδώ και περίπου 20 με 30 χρόνια να «ανακαλύψει» και να προβάλλει θέματα που μπορούν να λειτουργήσουν ως «κόμβοι συσπείρωσης» και ως διακριτά σημεία/θέματα φαινομενικής «αντίθεσης»/διαφοροποίησης από την κυρίαρχη καπιταλιστική –δηλαδή νεοφιλελεύθερη– μηχανή.

Μπορούμε συνεπώς να πούμε ότι τα περί έθνους και αλλοίωσής του, τα περί ελ-

ληνικότητας και ανθελληνισμού κ.λπ. αποτελούν κορώνες περισσότερο για «εσωτερική χρήση», δηλαδή για δημιουργία μιας διακριτής πολιτικής ταυτότητας της ίδιας της (νέας άκρας) Δεξιάς. Αξίζει εδώ να μην ξεχνάμε ότι έχει και άλλες κορώνες σε εφεδρεία –για την περίπτωση που δεν θα «πιάσει» αρκετά το ζήτημα με την «αλλοίωση του έθνους από τους ξένους». Δεν χρειάζεται να πάει κανείς μακριά για να μαντέψει τις εφεδρες κορώνες αυτές καθότι εκκινούν από ένα άλλο σκέλος του «Ελλάς – Ελλήνων – Χριστιανών». Έτσι, για παράδειγμα, αρκετές παραεκκλησιαστικές ομάδες (που στηρίζουν το χώρο αυτόν) είχαν έτοιμο το «υλικό» για τις δημόσιες εμφανίσεις και κατακραυγές σχετικά με το θέμα των θρησκευτικών – για την περίπτωση που το ζήτημα με το βιβλίο της ιστορίας της ΣΤ΄ Δημοτικού δεν θα «απέφερνε» το αναμενόμενο πολιτικό κέρδος.

Πολύ χρήσιμο για να κατανοήσουμε την ανάγκη δημιουργίας μιας διακριτής πολιτικής ταυτότητας είναι να δούμε πώς εκτιμούν τα πράγματα οι «θεωρητικοί» της νέας Δεξιάς. Και ελλείπει «ντόπιων» θεωρητικών ανατρέχω στον φιλοσοφικό Πάπα της γαλλικής νέας Δεξιάς Alain de Benoist:

Η Άκρα Δεξιά έπρεπε να αντικαταστήσει τον εχθρό της, και ο πιο εύκολος τρόπος ήταν να στοχοποιήσει τους ξένους εργάτες. Και όπως το έφερε η τύχη, οι μετανάστες ήρθαν ακριβώς όταν εξαφανίστηκαν οι κομμουνιστές (σελ. 117)³

Η πρώτη «απάτη» δεν έχει να κάνει, λοιπόν, μόνο με το τι απάνθρωπο λέει η (νέα άκρα) Δεξιά για τους μετανάστες κ.λπ. Η «απάτη» περιλαμβάνει επίσης και τον κυνισμό και οπορτουνισμό αυτής της απανθρωπιάς. Χαρακτηρίζεται από τη χρησιμοθηρική αναφορά στους μετανάστες (για παράδειγμα) στην προσπάθειά της να «πουλήσει μούρη», να αναδείξει, να ανακινήσει (εκ του μηδενός ή από το πουθενά) θέματα ως μείζονα θέματα. Το κάνει αυτό όχι γιατί οι θέσεις αυτές αποτελούν σημαντικές ιδεολογικές αναφορές για την ίδια – όπως εύγλωττα δηλώνει ο φιλόσοφος τους Alain de Benoist. Προσβέυει τις θέσεις αυτές γιατί έτσι θα προβάλλει και θα συγκροτηθεί η ίδια η νέα Δεξιά ως σημαντικός παράγοντας στην υπάρχουσα πολιτική σκηνή με τις πολύ συγκεκριμένες ισορροπίες ισχύος – που έχουν ωστόσο διαμορφωθεί χωρίς την δική της ουσιαστική συμβολή!

Τέτοιες θέσεις και πρωτοβουλίες αποτελούν επίσης πολύκροτα βεγγαλικά για συγκάλυψη του γεγονότος ότι η (νέα άκρα) Δεξιά υποστηρίζει νεοφιλελεύθερες θέσεις. Θέσεις ωστόσο που δεν «ταιριάζουν» καθόλου με τις αντικαπιταλιστικές απόψεις που εκστομίζει συνέχεια. Τα βεγγαλικά επιστρατεύονται δηλαδή για να καλύψουν την απάτη αυτή! Οι αντικαπιταλιστικές απόψεις προβάλλονται συνεπώς περισσότερο ως «ιδεολογική ομίχλη» γύρω από την υποστήριξη νεοφιλελεύθερων θέσεων από την ίδια τη (νέα άκρα) Δεξιά. Χαρακτηριστικό είναι το εξής σχετικό και επίκαιρο σημείωμα:

Μια εθνικιστική οικονομική πρόταση για την Ελλάδα του 21ου αιώνα κάνει στο τελευταίο τεύχος του ακροδεξιού περιοδικού *Patria* ο βουλευτής Σεργίων του ΛΑΟΣ Ηλίας Πολατίδης. Ξεχωρίζουν τρεις προτάσεις. Η μία αφορά την καταβολή ενός μέρους των μισθών των ελληνικών πληρωμάτων του ελληνόκτητου στόλου από... το κράτος (να φορτωθεί δηλαδή ο φορολογούμενος ένα τμήμα από τα λειτουργικά έξοδα της συμπαθούς τάξης των εφοπλιστών). Η δεύτερη, τη δημιουργία πυρηνικών εργοστασίων (παράλληλα με την “αξιοποίηση” του περιβαλλοντοκτόνου λιγνίτη). Η τρίτη, τέλος, την οριστική και πλήρη κατάργηση των... επιδομάτων ανεργίας. 100% φιλολαϊκή πολιτική, με άλλα λόγια!⁴

Το επιχείρημα μου εδώ εκκινεί από το γεγονός ότι η νέα Δεξιά δεν επιδεικνύει, δεν χρειάζεται να επιδείξει κάποια ιδιαίτερη πολιτική φαντασία ή εξυπνάδα, και αυτό λόγω του ότι μπορεί να στηριχτεί στη γενικότερη κοινωνική δυναμική του μετασχηματισμού των κοινωνιών μας. Μια σειρά από πολιτικές αρχές του νεοφιλελεύθερου χαρακτήρα αυτού του μετασχηματισμού μπορούν να γίνουν αποδεκτές από τη νέα Δεξιά καθότι είναι συμβατές με τις πολιτικές της αξίες. Αξιοσημείωτο εδώ είναι ωστόσο το γεγονός ότι ο νεοφιλελεύθερος μετασχηματισμός αυτός κάθε άλλο παρά επιβλήθηκε από την άκρα Δεξιά!

Ένα παράδειγμα: Μια κεντρική, χαρακτηριστική αρχή της σημερινής «εποχής-πέραςμα» και των μετασχηματισμών που οργανώνονται είναι η *γενίκευση του ανταγωνισμού* και, μαζί με αυτόν, η *προώθηση του ατομικισμού* (και όχι –όπως ευρέως υποστηρίζεται!– η ομοιογενοποίηση ή ισοπέδωση των πολιτισμικών συλλογικοτήτων). Οι πολιτικές αυτές γενίκευσης του ανταγωνισμού συνεπάγονται και προϋποθέτουν ταυτόχρονα την *υποχώρηση* των όποιων οργανωμένων μορφών αλληλεγγύης για διάφορες κατηγορίες ανθρώπων. Τέτοιες συλλογικές μορφές αλληλεγγύης θεσπίστηκαν στην προηγούμενη εποχή ως στοιχεία του δικού της ταξικού συμβιβασμού.

Σ’ ένα τέτοιο πολιτικό πλαίσιο η (νέα άκρα) Δεξιά δεν χρειάζεται να «ανακαλύψει» κάποια δικά της πολιτικά κριτήρια, αλλά μπορεί να περιοριστεί ουσιαστικά στο να *κατευθύνει γενικότερες λογικές και (προ)τάσεις του καπιταλισμού* προς επιλεγόμενες κοινωνικά αδύναμες ομάδες. Η (νέα άκρα) Δεξιά έχει δηλαδή όλη την ιδεολογική δυναμική, όλο τον ιδεολογικό αέρα του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού στα πανιά της – όσο αντικαπιταλιστικά και να γκαρίζει.

Και εδώ είναι το σημείο στο οποίο χρειάζεται να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή!

Προσοχή προκειμένου να μη λειτουργήσουμε ως νεοκουβαλητές για τη (νέα άκρα) Δεξιά. Και αυτό όχι από πρόθεσή μας αλλά ως αποτέλεσμα στη συγκεκριμένη συγκυρία σύγκρουσης και ισορροπίας ισχύος. Για παράδειγμα, λειτουργούμε ως νεοκουβαλητές εφόσον αναδεικνύουμε ζητήματα καθιστώντας τα μείζονα και προσεγγίζοντάς τα με πολύ συγκεκριμένο τρόπο, καθότι έτσι επιτρέπουμε στη νέα Δεξιά να «παρέψει» ακόμη και πίσω από τις γραμμές μας.

Και η όλη συζήτηση για τους μετανάστες (χωρίς τους μετανάστες) στην κοινωνία μας –όπως έχουμε συμβάλει κι εμείς σ' αυτήν τη συζήτηση τα τελευταία 20 χρόνια– έχει έντονα χαρακτηριστικά του (άκοντος) νεροκουβαλητή.

Αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία.

Σημειώσεις

1. Αφορμή και «πρώτη ύλη» γι' αυτό το κείμενο αποτέλεσαν δημόσιες παρεμβάσεις στις 16 Φεβρουαρίου, στη Θεσσαλονίκη, και στις 4 Μαρτίου, στο Εργατικό Κέντρο Λάρισας.

2. Με τις όποιες διαφορετικές πολιτικές αποχρώσεις και γνώμες που έχουμε!

3. «The Extreme Right needed to replace its enemy, and the easiest way was to make foreign workers a target. As luck would have it, immigrants came after the communists were gone» (σ. 117). Και λέει παρακάτω: Everywhere, people imagine themselves to be surrounded by others who look normal but might be terrorists, carriers of a contagious disease, and so on. It is easy to see how this culture of risk becomes a culture of fear, and how this culture of fear then becomes a culture of fantasy. If one adds to that legitimate anxieties caused by an objective increase in insecurity and unemployment, it becomes clear how the problem of immigration gives rise to a multitude of fantasies, beyond whatever real problems might be posed by immigrants. These immigrants are systematically thought to be unemployed, drug traffickers, Islamists, revolutionaries, who want to transform France into a mosque... everything falls into place (σ. 118) στο http://www.alaindebenoist.com/pdf/on_the_french_right_new_and_old.pdf

4. *Ιός του Σαββάτου*, 27/02/2010 - <http://www.enet.gr/?i=issue.el.home&date=27/02/2010&s=ios-savvatoy>.

Diego Rivera, «Ο πωλητής των λουλουδιών», 1942.